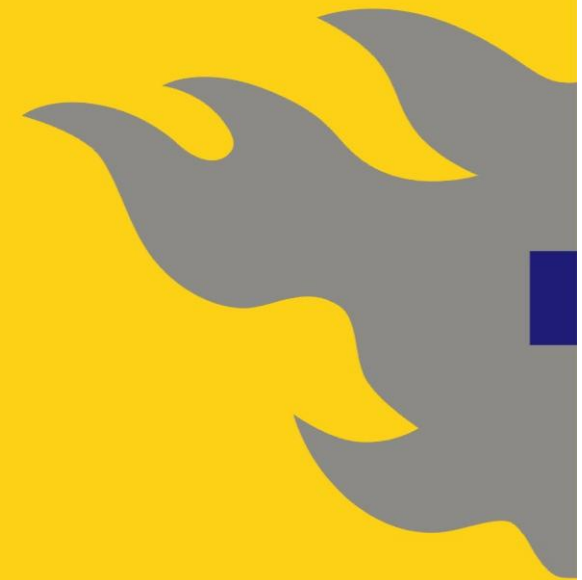

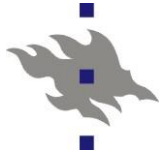

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Lukutaidon uudet muodot äidinkielen ja kirjallisuuden opettajan haasteena – Asiantuntijanäkökulma mediakasvatukseen

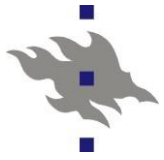
Olli Vesterinen
Mediakasvatuskeskus
HY/Sokla
2006

Media-käsite kattaa laajasti ajateltuna

- n Toimija, instituutio
- n Mediateknologia, väline(et; perinteiset + ns. uusmedia)
- n ”Mediaa voisi luonnehtia merkitysten välittämisen materiaalisiksi käytännöiksi.” (Kupiainen 2005, 75)

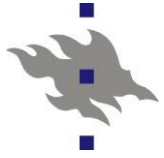

Miksi mediakasvatusta

Kupiainen (2005): Mediakasvatuksen eetos

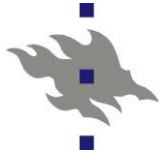
n "...eettiseksi haasteeksi mediakasvatukselle muodostuu näin kehittää itseyyttä tukevia ja elämän merkityksellisyyttä avaavia sosiaalisia, kehollisia ja toiminnallisia valmiuksia, jotka mahdollistavat oman kokemuksen tunnistamisen ja omaehtoisen ilmaisun mediakulttuurisia varantoja hyödyntäen." (väitöskirjan tiivistelmästä)

n "Mediat ovat kietoutuneet ihmisyyteen ja jokapäiväisen elämän rutiineihin ja tekstuuriin ja määrittävät suuren osan niistä symbolisista resursseista, joita käytämme itsemme ja maailmasuhteemme tulkitsemiseen." (emt. Buckingham 2003 pohjalta)

n "Pedagogiikan kulttuurin" lisäksi pitää huomioida "kulttuurin pedagogiikka".

"Kulttuurintutkimuksellisessa kasvatustieteessä kulttuurin pedagogiikka ei ole ensisijaisesti normatiivinen käsite, jolla arvotettaisiin yhteiskunnan tilaa puoleen tai toiseen. Sen sijaan sillä pyritään näkemään ihmisten arjessa, järjestettyjen opetustilanteiden ulkopuolelle, tapahtuva oppiminen. (...) Tässä mielessä mediakulttuuri, informaatiota ja viihdettä välittävine viestimineen, kasvattaa voimallisesti, ja koulujärjestelmän tayloristinen opetuskone on korvautunut mediakulttuurin kasvatusautomaatilla." (Suoranta 2003, 49)

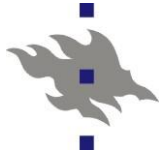

Mediakasvatus

– yleisdidaktiikkaa vai ainedidaktiikkaa?

- n Ainedidaktiikassa konteksti on rajattu oppiaineen, tieteenalan tai kulttuurin alueen mukaan.
- n Kestävän kehityksen didaktiikan tavoin mediakasvatuksen didaktiikka on yleisdidaktiikkaa siinä mielessä, että näiden tulisi tietyllä tavalla läpäistä kaikki yhteiskunnan toiminnot.
- n Ainedidaktisesta näkökulmasta aloilla on omia tutkimus- ja kehittämistraditioitaan, jotka täytyy tuntea, jotta alaa voitaisiin systemaattisesti kehittää.

(esim. Åhlberg 1998)

Perinteistä oppiaineajattelua

Iso-Britannian perusopetuksen opetussuunnitelmaa kehitettiin seuraavaan muotoon, joka esitti mediakasvatuksen keskeiset käsitteet ja alueet. (Buckingham 1998)

Table 1. Key Aspects of Media Education*Media Agencies*

Who is communicating what and why?

Who produces a text; roles in the production process; media institutions; economics and ideology; intentions and results.

Media Categories

What type of text is it?

Different media (television, radio, cinema, etc.); forms (documentary, advertising, etc.); genres (science fiction, soap opera, etc.); other ways of categorizing texts; how categorization relates to understanding.

Media Technologies

How is it produced?

What kinds of technologies are available to whom; how to use them; the differences they make to the production process as well as the final product.

Media Languages

How do we know what it means?

How the media produce meanings; codes and conventions; narrative structures.

Media Audiences

Who receives it, and what sense do they make of it?

How audiences are identified, constructed, addressed and reached; how audiences find, choose, consume and respond to texts.

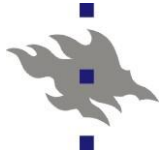
Media Representations

How does it present its subject?

The relation between media texts and actual places, people, events, ideas; stereotyping and its consequences.

Note. Adapted from the British Film Institute's primary curriculum statement (Bazalgette, 1989).

Ed. OPS-taulukosta

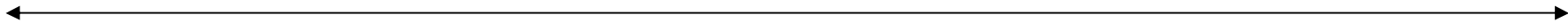
- n Oppiainemainen ajattelutapa.
- n Teoreettinen viitekehys,
  - n jota voi soveltaa uuteen ja vanhaan mediaan (myös esim. kirjallisuus) ja
  - n jossa opiskelija voi nähdä eri alueiden ja asioiden välisiä yhteyksiä.
- n Ei tule nähdä
  - n kattavana sisällysluettelona,
  - n hierarkkisesti ymmärrettävänä,
  - n erillisinä alueina.

Ainedidaktiikan 2 muotoa ulottuvuudella

sisältö	muoto sisällön läpi katsottuna	sisältö muodon läpi katsottuna	muoto
---------	---	---	-------

oppiaine	ainedidaktiikka I	ainedidaktiikka II	menetelmät
----------	-------------------	--------------------	------------

MEDIA

MEDIAOPETUS

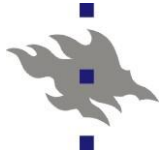
MEDIAALLA
OPETTAMINEN

KOULU-
PEDA-
GOGIIKKA

Mediakasvatuksen orientaatiomahdollisuuksia

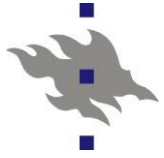
	Objektiteoreettinen mediakasvatus	Välinepraktinen mediakasvatus
Yhteiskuntatieteellinen traditio	Yht.k.tutkimuksen käsitteellisenä objektina ja kohteena	Yhteiskunta- ja kansalaiskasvatuksen välineenä
Kulttuuritieteellinen traditio	Kulttuurikasvatuksen käsitteellisenä obj. ja tutkimuskohteena	Kulttuurikasvatuksen välineenä
Taiteentutkimuksellinen traditio	Taidekasvatuksen käsitteellisenä obj. ja tutkimuskohteena	Taidekasvatuksen välineenä
Teknologia- tutkimuksellinen traditio	Teknologiaturkimuksen käsitteellisenä obj. ja tutkimuskohteena	Teknologiakasvatuksen välineenä

(Suoranta & Ylä-Kotola 2000)

Keskustelutehtävä

- n Muodostakaa kahden, kolmen hengen ryhmät.
- n Keskustelkaa siitä, miten omien kokemustenne ja tähän mennessä kuullun perusteella mediakasvatus näyttäytyy teille.
  - n Mitä teidän mielestänne mediakasvatuksella tarkoitetaan ylipäätään?
  - n Miten mediakasvatus teidän mielestänne ulottuu perus- ja lukio-opetukseen, erityisesti äidinkielen ja kirjallisuuden aineenopetukseen?

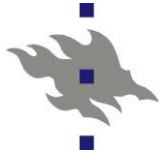

Mediakasvatus median ja kasvatuksen alueena

media,
joukkoviestintä,
mediatiede

MEDIAKASVATUS

kasvatus,
kasvatustiede,
didaktiikka

Mediatiede,
joukkoviestintä

MEDIA - - - -

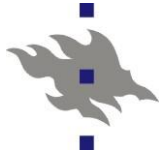
lähtökohta

Kasvatustiede,
didaktikka

- - - - KASVATUS

kohde

'Media'
tiedonvälittäjänä
ja toimijana, jota
mm. valvottava

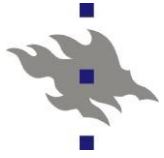
|
MEDIA - - - -

lähtökohta

'Kasvatus' kouluun ym.
institutionaaliseen
kasvatukseen liittyvänä

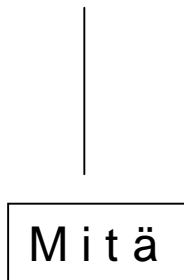
|
- - - - KASVATUS

kohde

lähtökohta

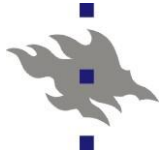
MEDIA - - - -

- - - - KASVATUS

kohde

lähtökohta

MEDIA - - - -

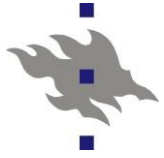
'Media' sisältöinä
ja teknologioina

- - - - KASVATUS

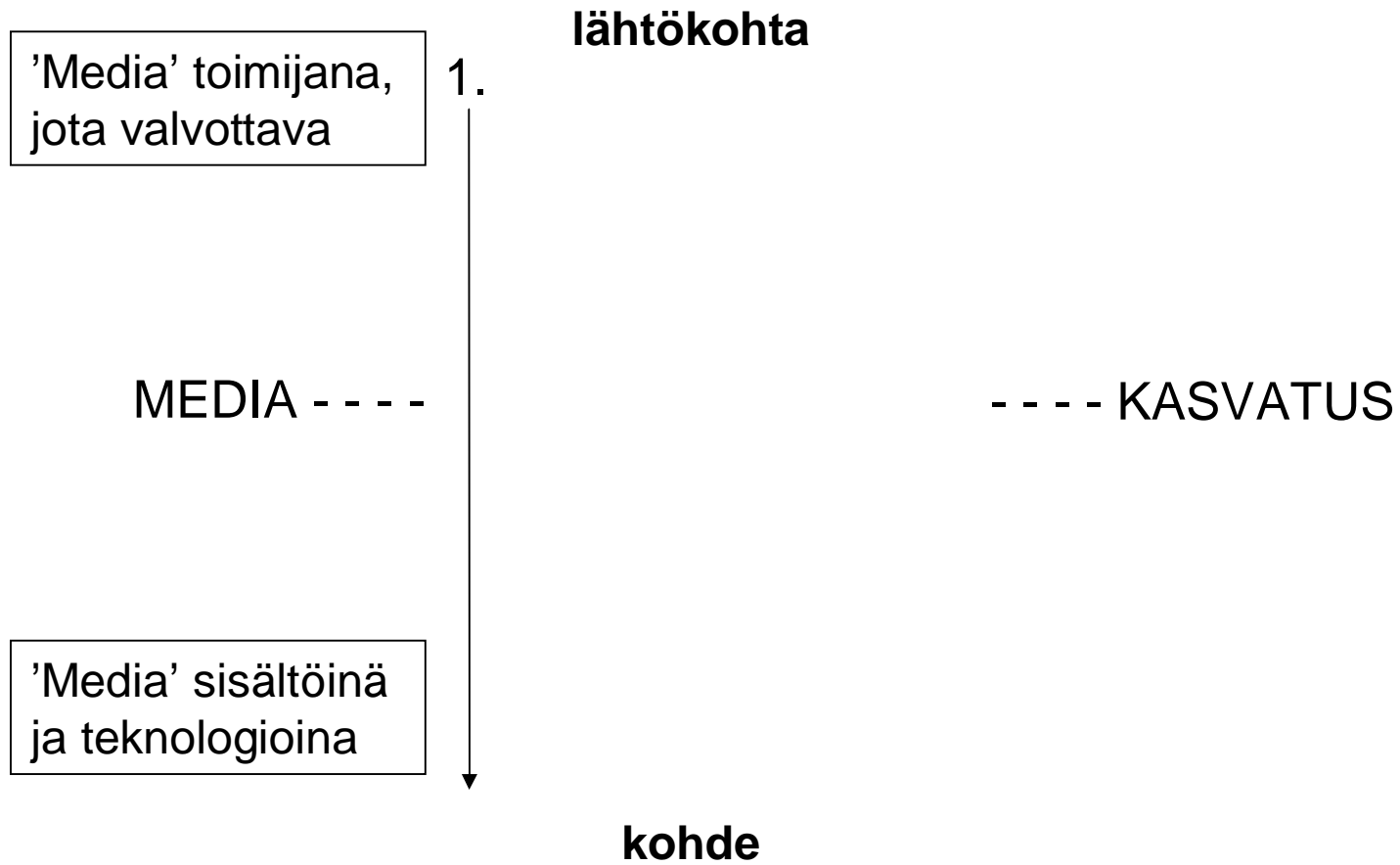
'Kasvatus'
opetuksen ja
opiskelun muotoihin
ja ilmaisukeinoihin
kiinnittyvänä

kohde

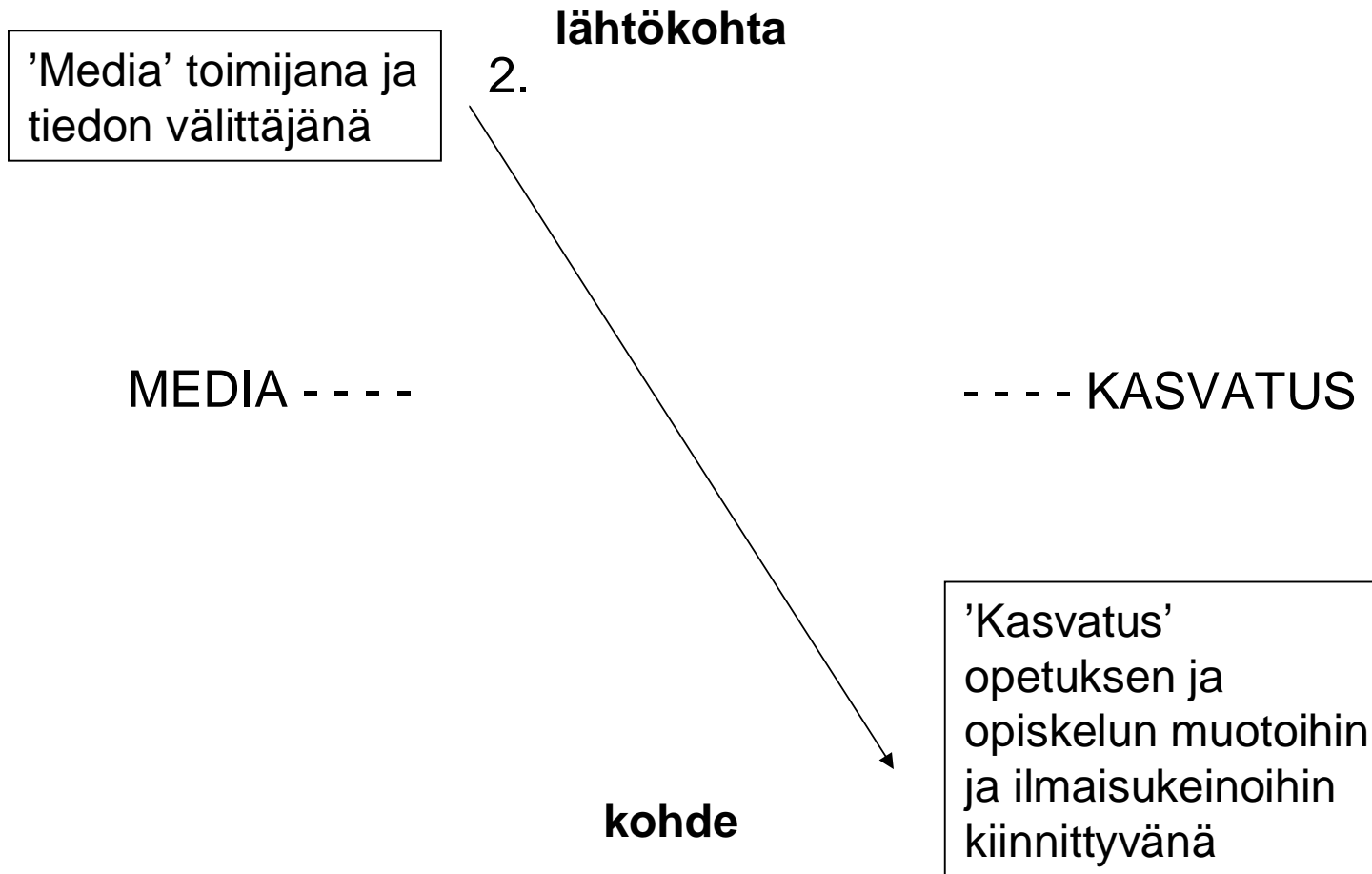

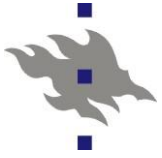
Neljä suuntausta: suuntaus 1

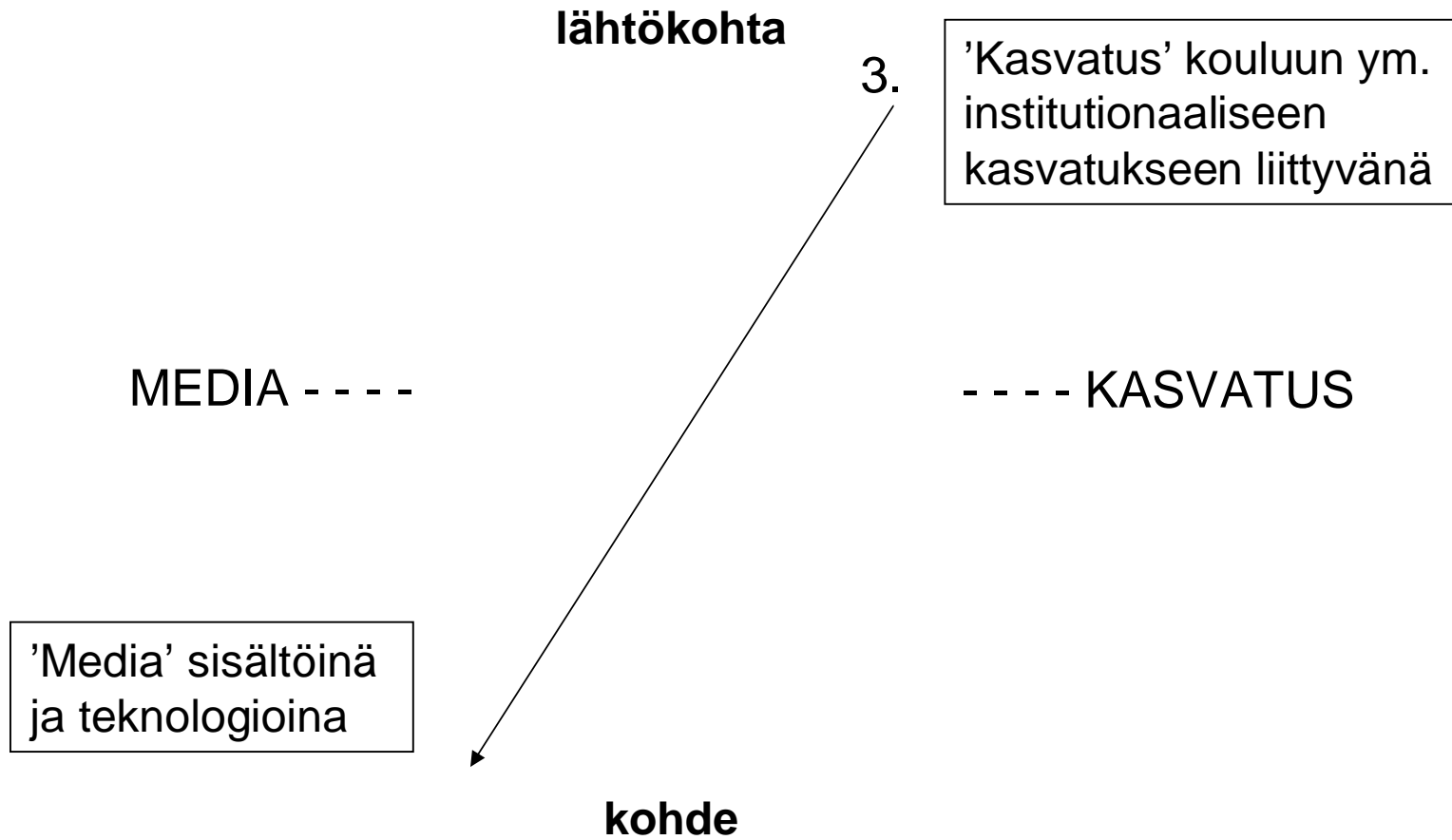

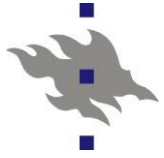
Neljä suuntausta: suuntaus 2

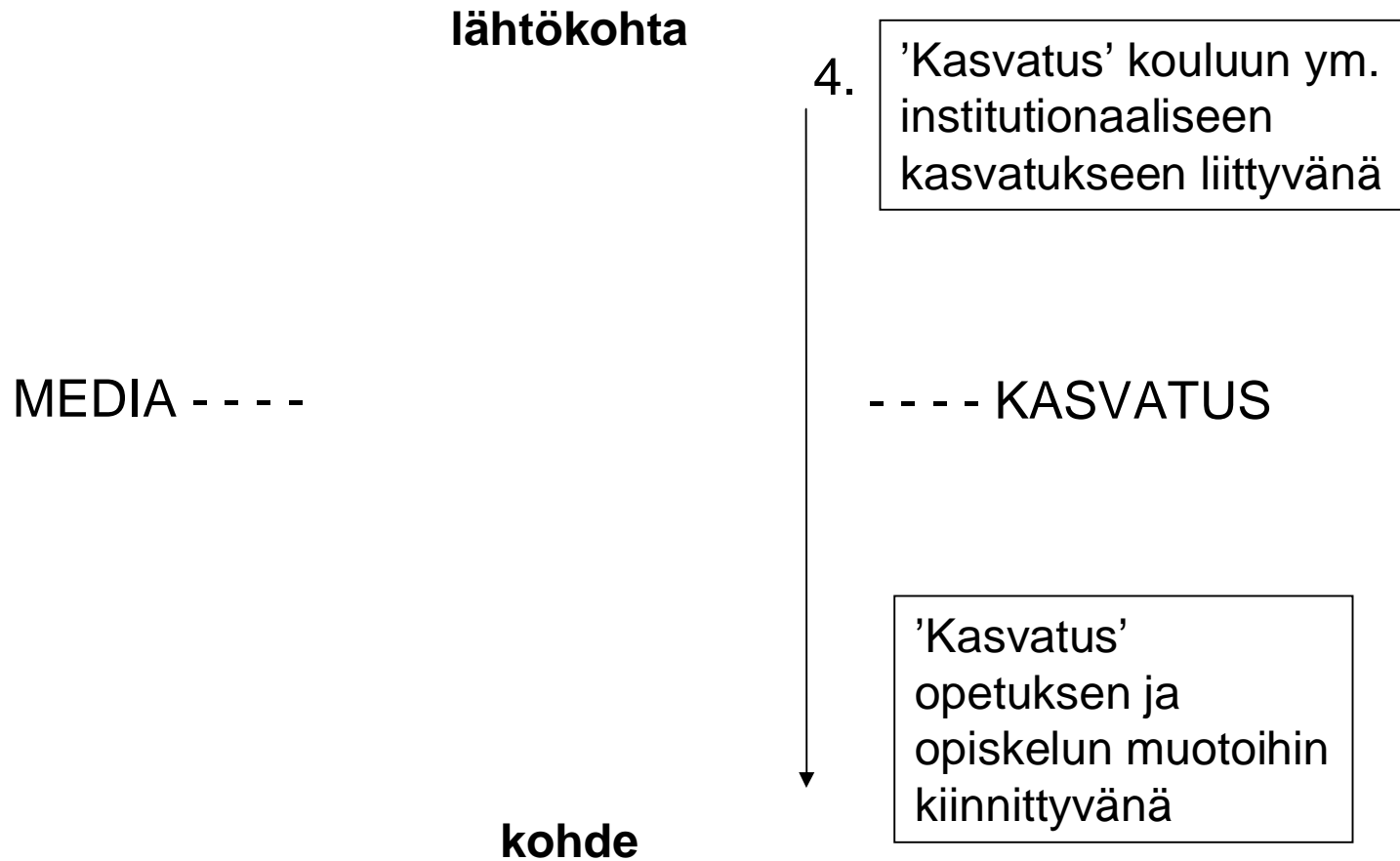

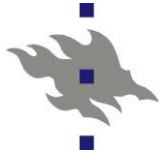
Neljä suuntausta: suuntaus 3

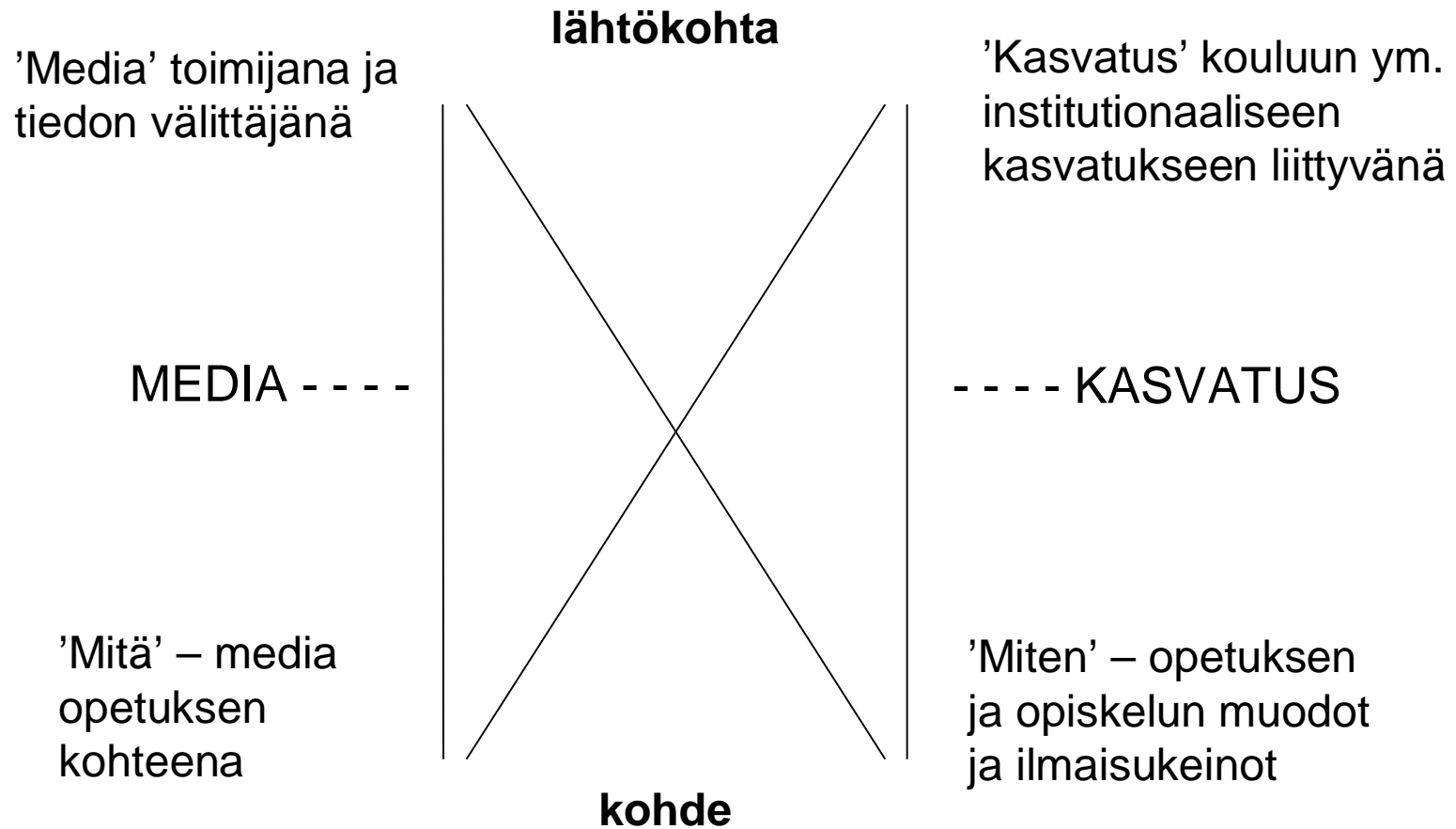

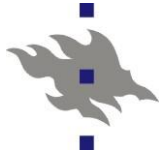
Neljä suuntausta: suuntaus 4

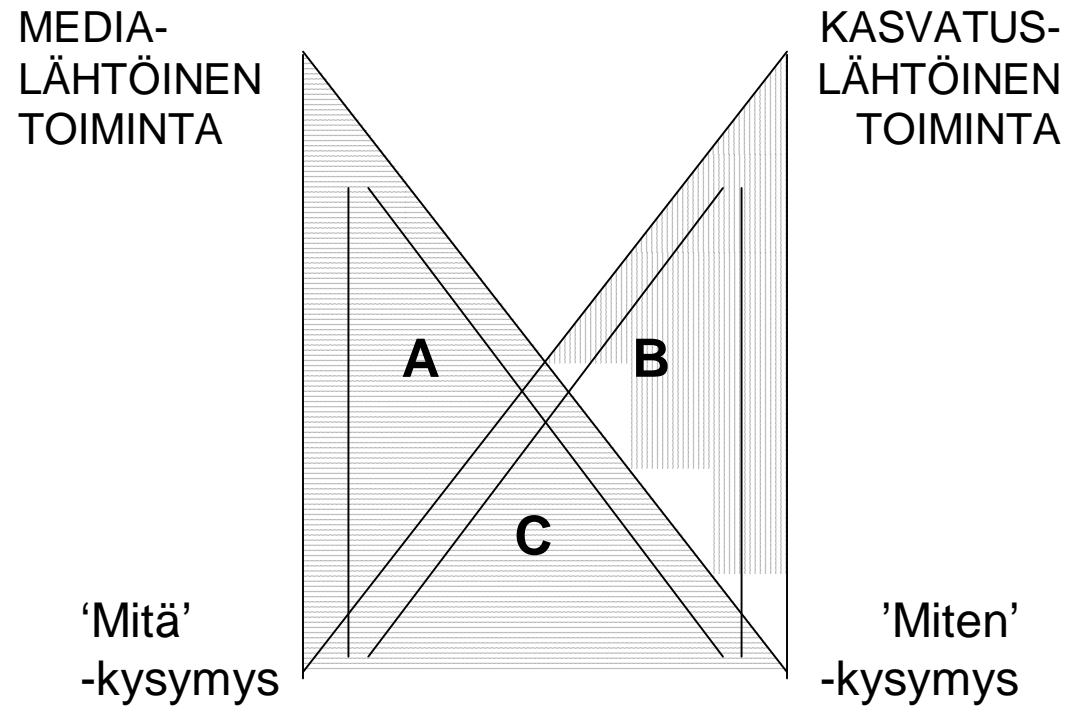

Neljä suuntausta

Mediakasvatuksen tutkittavat ilmiöt

Lähteitä

Buckingham, D. 1998. Media Education in the UK: Moving Beyond protectionism. International Communication Association, Journal of Communication 48(1), 33–43.

[<http://joc.oxfordjournals.org/cgi/reprint/48/1/33>]

Härkönen, R-S. 1994. Viestintäkasvatuksen ulottuvuudet. Tutkimuksia 125. Helsingin yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. Helsinki: Yliopistopaino.

Kupiainen, R. 2005. Mediakasvatuksen eetos. Fenomenologinen tutkimus mediakasvatuksen etiikasta. Acta Universitatis Lapponiensis 86. Rovaniemi: Lapin yliopisto.

Kotilainen, S. & Sintonen, S. (toim.) 2005. Mediakasvatus 2005. Kansalliset kehittämistarpeet. Hallituksen politiikkaohjelmat. Kansalaisvaikuttaminen. Oikeusministeriön julkaisu 5/2005.

Suoranta, J. & Ylä-Kotola, M. 2000. Mediakasvatus simulaatiokulttuurissa. Porvoo: WSOY.

Suoranta, J. 2003. Kasvatus mediakulttuurissa. Mitä kasvattajien tulee tietää. Tampere: Vastapaino.

Åhlberg, M. 1998. Kestävän kehityksen pedagogiikka ja yleisdidaktiikka. Joensuun yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunnan selosteita N:o 71.